

મગફળીનું બજાર ટેકાના ભાવની આસપાસ રહેવાની સંભાવના: ખેડૂતભાઈઓ ટેકાના ભાવે વેંચવાનો નિર્ણય લઈ શકે છે

મગફળી વિશ્વનો એક અગત્યનો તેલિબીયા પાક છે, જે ખાદ્યતેલ અને પ્રોટીનનો સારો સ્ત્રોત છે. ગત વર્ષ ૨૦૧૫-૧૬ માં દેશમાં મગફળીનું ઉત્પાદન ૬૭.૭૧ લાખ ટન જેટલું મળેલ હતું (ખરીફ ૫૩.૪૦ લાખ ટન), જે અગાઉના વર્ષ કરતાં ૮.૫૨ ટકા જેટલું ઓછું રહેલ, તેથી મગફળીની ભાવ જે નવેમ્બર, ૨૦૧૪ માં મણના રૂ. ૭૭૦ જેટલા ઘટી ગયેલ, તે વધીને નવેમ્બર, ૨૦૧૫માં મણના રૂ. ૮૪૦ આસપાસ થયેલ અને ત્યારબાદ મે, ૨૦૧૬ સુધીમાં મણના રૂ. ૧૧૦૦ જેટલા થયેલ. ચાલુ વર્ષે ખરીફ ૨૦૧૬-૧૭માં દેશમાં મગફળીનું વાવેતર ગત વર્ષ ૨૦૧૫-૧૬ના ૩૭.૯૩ લાખ હેક્ટરની સામે ૪૫.૩૫ લાખ હેક્ટર જેટલું થવાનો અંદાજ છે અને ઉત્પાદન પણ વધીને ૬૫ લાખ ટન થવાનો અંદાજ છે જે ગત વર્ષ કરતા લગભગ ૨૧.૭૨ ટકા વધુ થશે (પ્રથમ આગોતરો અંદાજ તા. ૨૨-૦૯-૨૦૧૬).

ગુજરાતમાં ચાલું વર્ષ ૨૦૧૬-૧૭માં ચોમાસુ સમયસર કરતા થોડું મોડું જૂલાઈના પહેલા અઠવાડિયામાં શરૂ થયેલ અને ઓક્ટોબરના પહેલા અઠવાડિયા સુધી ચાલું રહેલ, તેમજ સામાન્ય અને સમયાંતરે થયેલ વરસાદના લીધે ઉત્પાદન સામાન્યથી સારું થશે. રાજ્યમાં ખરીફ મગફળીનું વાવેતર અંદાજે ૧૬.૩૩ લાખ હેક્ટરમાં થયેલ છે, જે ગત વર્ષે (૧૩.૫૨ લાખ હેક્ટર) કરતાં ૨૦.૫૨ ટકા જેટલું વધુ છે અને ઉત્પાદન પણ ગત વર્ષના ૧૯.૨૫ લાખ ટન થી વધીને ૩૫ લાખ ટન થવાનો અંદાજ છે. સફેદ ઘૈણ (મુંડા)ની સમસ્યાને બાદ કરતા, ઓક્ટોબર, ૨૦૧૭ના પહેલા અઠવાડિયામાં થયેલ સારા વર્સાદના લીધે રાજ્યમાં મગફળીની ઉત્પાદકતા સારી મળવાની સંભાવના છે.

ભારતમાંથી ગત વર્ષે ૫.૩૭ લાખ ટન જેટલી મગફળીની નિકાસ થયેલ હતી અને ચાલું વર્ષે તે ૮ લાખ ટનની આજુબાજુ જાય તેવી સંભાવના છે જે ભાવ સપાટી જાળવવામાં થોડી મદદરૂપ થઈ શકે, પરંતુ પૂરતો ટેકો આપી શકે નહીં. ગુજરાતનાં વિવિધ બજારોમાં હાલ મગફળીના ભાવ મણના રૂ. ૮૫૦ જેટલા પ્રવર્તમાન છે, જે ટેકાના ભાવ ની આસપાસ નીચી સપાટીએ રહેવાની સંભાવના છે. સરકારશ્રીએ સને ૨૦૧૬-૧૭ના વર્ષ માટે મગફળીના ટેકાના ભાવ મણના રૂ. ૮૪૪ (રૂ. ૪૨૨૦ પ્રતિ ક્વિંટલ) નક્કી કરેલ છે.

દેશમાં ચાલું વર્ષે ૨૦૧૬-૧૭ની ખરીફ સીઝનમાં કુલ તેલિબિયા પાકોનું વાવેતર ૧૮૭.૫૪ લાખ હેક્ટર થવાનો અંદાજ છે, જે ગત જેટલું જ છે અને ઉત્પાદન પણ ગત વર્ષના ૧૬૫.૯૩ લાખ ટન કરતા વધીને ૨૩૩.૬૫ લાખ ટન થાય તેવી સંભાવના છે. તેમજ ૨૦૧૬-૧૭માં ખાદ્યતેલની આયાત ૧૪૦ લાખ ટન થવાની સંભાવના છે.

ઉપરોક્ત બાબતો તેમજ વેપારીઓના અહેવાલને ધ્યાને લઈને કૃષિ અર્થશાસ્ત્ર વિભાગ, જૂનાગઢ કૃષિ યુનિવર્સિટીની સંશોધન ટીમે ગોંડલ માર્કેટ યાર્ડના મગફળીના માસિક ભાવના ઐતિહાસિક આંકડાઓનું વિશ્લેષણ કરેલ છે. જેના તારણ મુજબ એવું અનુમાન છે કે, નવેમ્બર, ૨૦૧૬ થી જાન્યુઆરી ૨૦૧૭ દરમિયાન જીણી મગફળીના ભાવ મણના રૂ. ૮૨૦ થી ૮૮૦ અને મોટી મગફળીના ભાવ મણના રૂ. ૮૬૦ થી ૯૨૦ રહેવાની શક્યતા છે. જે ધ્યાને લઈ, ખેડૂતભાઈઓ મગફળીનો સંગ્રહ ન કરતા, ચાલું બજાર ભાવે (ટેકાના ભાવે ખરીદ કરતા માર્કેટ યાર્ડમાં) વેંચાણ કરવાનો પોતાની રીતે નિર્ણય લઈ શકે છે. સરકારશ્રી ટેકાના ભાવે મગફળી ખરીદ કરવા જરૂરી વ્યવસ્થા કરે તે ઇચ્છનિય છે.